

ЕТИМОЛОГИЯ НА НЯКОИ РОДОВИ ИМЕНА В СЕЛИЩА ОТ ЛОВЕШКО

Елена П. Георгиева

Исторически музей – Ловеч

Огромно е разнообразието на лични и фамилни имена в Ловешко. Предмет на настоящето изследване са родовите имена в селища от Ловешко, повечето от които имат представители и до днес. За съжаление, при голяма част от тези имена няма спомен за причината, поради която са възникнали, макар че по-късно те са се превърнали във фамилии. Използвани са данни, събрани през 1987 г. при експедиция из десет ловешки села на специалистите от ЕИМ при БАН. Материалите се намират в Научния архив на отдел „Етнография” при Исторически музей – Ловеч ¹.

Различни са думите, с които се означава родът в различните села от Ловешко. Употребяват се както лексемите „джинс” („жинс”), „фирма”, така и общоприетите „род” и „фамилия”. Разграничава се и „прякор” („прякол”) на рода, който по-късно може да се превърне в родово име.

В зависимост от произхода могат да се очертаят, макар и твърде условно, няколко групи родови имена. Първата е по занаят на основоположника на рода или на по-голямата част от неговите членове – Арабаджиите, Долапчиевият род, Драндарите, Калайджиите, Пандурите, Джорланов род ². Интересни фамилии от тази група са Карпулски ³, Сеизини, Джуровски род ⁴ и др. Втората група родови имена отразяват местоживееене – Баралеите (до барата), Папазите (до дома на селския свещеник), Бекярите (живели в бекярска къща), Калъовски род (живели в кална местност) ⁵. Като трета група се оформят имената, образувани по белег на характера на представителите на рода. Това е един от най-широко разпространените начини за образуване на родови имена. Примери тук са родовете Вятрови, Гевизински, Котанският род, Куковският род, Мърковци, Опушенският род, Пайковци, Скандалският род, Шилебеки, Драковци, Муцунковски род ⁶ и др. Савруците (савруци = вятърничави) от с. Къкрина били корави и непокорни хора ⁷, Капчиите от с. Голец били „калпави” хора, а Дяковци – лоши ⁸. В четвъртата група са родовите имена, образувани от особености във външния вид и физиката – Връцковски и Калбурски (особена походка) ⁹, Глушковци ¹⁰, Глухарски ¹¹, Гърбовски род, Кичуковски род (с нисък ръст), Куковишки род (сухи и слаби „като куковици”) ¹², Писковите ¹³, Парлапаните (с висок ръст и едро телосложение) ¹⁴ и др. Недялковският род от с. Старо Стефаново се развил в две линии – Драките и Джигрите, според особеностите на двамата братя основоположници ¹⁵. Петата група е съставена от родови имена, които са се появили поради някаква историческа причина. Обикновено информаторите разказват легенда, която обяснява името на рода. Такива са Делигрозевци, Казаците, Комитови, Храненският и Циганският род от с. Българене ¹⁶, Пашовци от с. Старо Стефаново ¹⁷, Санкирите от с. Микре ¹⁸, Балтийският род от с. Смочан ¹⁹ и др. Една малка част от тази пета условна група родови имена е образувана по мястото, от което са се преселили членовете на съответния род – Врачански от с. Българене (от Враца) ²⁰ и Палетата от с. Къкрина (от Павликени) ²¹. Следващата, шеста поред, голяма група образуват родовете, които носят личното име на основоположника си. Вероятно по този начин са образувани имената на голяма част от родовете в Ловешко, макар за това да няма ясен спомен. Може да се каже, че това е най-разпространеният начин за даване на родово име. Остава още една група родови имена, при които, за съжаление, липсва спомен за причините за именуването им. Понякога може да се предположи какви са били те. Макар етимологията на тези имена да изглежда ясна и информаторите да се съгласяват, че те са дадени заради някаква особеност на представителите на рода, конкретен разказ за придобиването им все пак няма. Всяко едно от тези родови имена би могло да се отнесе към някоя от изброените

условни групи. За други имена, за които няма ясен спомен не може дори да се твърди какъв точно е произходът им.

Богатството и разнообразието на родовите имена в Ловешко не може да се побере в това ограничено изложение. Едно обаче е сигурно – че всяко родово име е носило и носи оценката на колектива за представителите на съответния род, за техните качества и особености. То е отличавало индивида и неговия род от останалите и в този смисъл изобщо не е случаен фактът, че голяма част от старите родови имена са се запазили непроменени и днес.

БЕЛЕЖКИ

1. **Научен архив на Отдел „Етнография” при Исторически музей – Ловеч (НАОЕ), инв. № 77-80, Ловеч, 1987.**
2. **Цанева, Е.** Род и родови отношения. В: Традиционна народна духовна култура в селата Българене и Стефаново. НАОЕ, инв. № 77, 208
3. **Пак там, 230**
4. **Пак там, 231**
5. **Пак там, 209**
6. **Пак там, 209**
7. **Цанева, Е.** Род и родови отношения. В: Традиционна народна духовна култура в селата Къкриня и Брестово. НАОЕ, инв. № 78, 131.
8. **Цанева, Е.** Род и родови отношения. В: Традиционна народна духовна култура в селата Голец, Микре и Сопот. НАОЕ, инв. № 79, 238.
9. **НАОЕ, инв. № 77, 210.**
10. **Пак там, 210.**
11. **НАОЕ, инв. № 79, 221.**
12. **НАОЕ, инв. № 77, 210.**
13. **Пак там, 211.**
14. **НАОЕ, инв. № 79, 221.**
15. **НАОЕ, инв. № 77, 230.**
16. **Пак там, 211.**
17. **Пак там, 229**
18. **НАОЕ, инв. № 79, 221.**
19. **Цанева, Е.** Род и родови отношения. В: Традиционна народна духовна култура в селата Александрово, Деветаки и Смочан. НАОЕ, инв. № 80, 142.
20. **НАОЕ, инв. 77, 211.**
21. **НАОЕ, инв. 78, 131.**